



**ABONPREZO:**  
 Por Bulgarujo — 30 leva  
 Por Eksterlando - 2 sv. fr. Aparta n-ro 4 lv.  
**ANONCPREZO:**  
 Komercanoncoj - 2 lv. kv. cm.; koresponda - 10 lv.

**ADRESO:**  
 REDAKTEJO kaj ADMINISTREJO  
 str. „P. MAGLOV“ 4, RUS E. TEL. 553.  
 Redaktoro: IVAN KOTOV.

## ПЪТЯ НА СЪЮЗА

Недвусмислено се подчерта това на конгреса, Ц. К. счете за своя длъжност да го напомни във своите „Рекомендој“ във бр. 2-3 на „Bulgara Esperantisto“. Една от най-големите причини за спъване нормалната, естествената дейност на Съюза сж дѣлата на извѣстно число съидейници противъ основата на която стои той — неговия уставъ, последната алинея на чл. 3 отъ когото гласи: „Съюза е неутраленъ спрѣмо всички политически и религиозни течения въ страната“. И като че ли това повеление на устава е за извѣстни есперантисти само книжно, нѣмаща никаква задължителност за тѣхъ. И — наистина. Какво би станало, ако всѣки тегли Съюза къмъ своите убеждения — религиозни или политически? Кжде би останала цѣлѣта на Съюза, изразяваща се тъй ясно въ чл. 2 на устава? Съюза обединява всички есперантисти, независимо отъ другите тѣхни убеждения, независимо за какво желаятъ тѣ да употребятъ езика като сръдство. По такъвъ начинъ той стои като организация надъ всички, надъ личните убеждения.

И считаше Ц. К., че това е ясно, че се е разбрало отъ всички, за да нѣма нужда отъ припомняне, защото много вече се е



говорило и писало по тоя въпросъ. Но дейността на едно дружество, което като поводъ да порицае Ц. К. се е опитало да започне старата, известна разрушителна дейность и игра за Съюза съ чисто политически характеръ — застави Ц. К. отново да се занимае съ тоя въпросъ. И почти цѣло заседание посвѣти нему. Въ резултатъ още веднажъ се подчерта пълното единодушие на всички С. К-апој по разбирането на тоя въпросъ. Още веднажъ Ц. К. има случаятъ да подчертае, че Съюза следва и ще слѣдва пжтя на пжлната неутралность, чисто есперантския пжтъ, който ще парира всѣки опитъ, отъ гдето и да е той, цѣлящъ да насочи вървѣжа на Съюза въ лѣво или дѣсно, да го свѣрже съ каквито и да било политически или партийни цѣли. И сега Ц. К. подчертава, че ще следва политиката на миналия такъвъ — водене Съюза по естествения неговъ пжтъ на пжлна неутралность и финансовото му заздравяване. А резултата на тази политика е извѣстенъ — стига да се сравни положението на Съюза прѣди месецъ Августъ 1927 г. и сжщото сега; той бѣ спасенъ отъ загиване. И ако нѣкои се организиратъ за еднаква употреба на езика, като средство, — нека поематъ и отговорността върху себе си, а не да я стоварватъ върху Съюза, който представлява движението като цѣло, който е на всички есперантисти въ страната. И едно таково обособяване, заедно съ поемане слѣдствията и отговорността отъ него — само ще улесни задачата и дейността на Ц. К. Но долно и престжпно е да се използва Съюза като параванъ. Това е липса на всѣкаква доблестъ. Затова пжкъ Ц. К. е принуденъ да декларира, че не ще се спре прѣдъ нищо, че съ всички срѣдства ще запази Съюза, следвайки пжтя на пжлната неутралность. Нека никой не си прави илюзия, че Ц. К. ще отстжи и за моментъ отъ това свое становище. Защото за него Съюза като цѣло е много по миль и скжпъ отколкото отделни нѣкои съидейници или отдѣлно дружество. Два пжтя няма: или ще вървя по този пжтъ, или за доброто на Съюза, ще се отстраня, за да не бжда отстраненъ. Но да се счита, че може Съюза да се използва за разни политически цѣли, считайки неговитѣ сегашни ржководители за слѣпи и нерѣшителни — това е погрѣшно. Ц. К. желае по-скоро да се ликвидира съ тоя въпросъ, за да може да насочи пжлнитѣ свои усилия върху дейността, ползваща движението въ страната и общо есперантизма. Стига игри, стига разрушителни действия! Веднажъ за винаги трѣбва да се турне край на това.

И нека се има прѣдвидъ, че Ц. К. не заплашва. Та нали и членъ 24 отъ устава на Съюза гласи: „Изключва се оня, който работи въ противовѣсть на Съюзнитѣ цели, или който съ поведението си уронва престижа на Съюза“.

Нека дружествата взематъ прѣдвидъ горното и станатъ проводници на схващането на Ц. К.

Съидейници, отделете свойтѣ партийни и политически схващания и цѣли настрана. Есперантисти, щадете своя съюзъ, не му нанасяйте рани, защото той още боледува. Не посѣгайте на онава, което сте създали въ продължение на много години.



## LITERATURO.

## UNU NOKTO

AL \*\*

Nokt malluma, nokt malfrua.

La ripozo post la vagoj.

En la for la urbo bruas

malkontenta de la tago.

Sur la nigra tempĉevalo

la 12-a hor forrajdas.

Venas sonĝoj en vualoj,

sonoradas sangotajdoj.

Fermas mi la blankan libron

«Alta kanto de la amo».

Tremas kore ĉiuj fibroj

en freneza brua gamo.

Kio la animon ŝiras?

kio mordas en la brusto?

kio mian korpon tiras?

kio fandis korokruston?

Sur la griza tempĉevalo

la unua hor foriras.

Sur la sekaj vangoj palaj

du flametoj treme spiras.

Venas en vual vizioj,

la kaosoj sin renversas.

El koloraj fantazioj

sonas iaj strangaj versoj

Ampasi animon ŝiras,

amo mordas en la brusto,

amo mian korpon tiras,

amo fandis korokruston.

Sur la blankaj tempĉevaloj

pasas horo post la horo.

Sur la libron kapo falas,

man etendas sin dolore.

La maten lumgrajnojn semas,

vokas nova tag invite.

Sur la lipoj fajre tremas

unu kiso nedonita.

Miti.



Ljudmil Stojanov.

## REMIL O

Laŭ la praaj verdondaj riveroj, pezefluaj, kun faldoj el or',  
post militoj mi hejmen revenis, al Skitujo—naskland' en la for'.

Mia brako tro laca nun estis, post la lasta batalfurioz',  
kaj navigis mi tage kaj nokte, kaj ne estis moment' da ripoz',  
len forfalis la lastaj folioj, vent' ekvipis la montojn en for',  
kaj ni serĉis la Urson, regantan super nia gepatra la Nord'

Estis sepa nokt' netravidebla, estis nokto simila al mort',  
kaj ĝi ŝajnis freneza kaj nigra, alpremita al akro kaj bord'.  
len subite sin supre deŝiris, kiam serĉis mi vojon al cel',  
de la nokta ĉiel' sin deŝiris radiantaj kaj klara verdstel'.

Ho, ĝi kvazaŭ la koron enflugis, kaj revundis ĝis sanga dolor'  
kaj devigis min tion repensi, kion ĉiam evitis memor'!

Ĉar mi tiam pri ŝi rememoris necedanta, fieraj principin',  
kiu kvankam ne indiferece, sed por ĉiam forlasis ŝi min.

Ĉu l'aŭtunaj sendormaj tempestoj ne honoris vin per la tutforto?  
Cu ne same en koro fieraj vokas fajre vin vorto post vort'?

Reflektanta mil stelojn, ĝi regis—la rigard' via per la pasi'  
Malamik' min ne venkis — ĝi venkis per potenco kaŝita en si.

Kaj mi levis min, rompita la glavon, kaj elflusfris buŝ' He plu  
batal'!

Ĉar pli fajras la kor' de virino, se al ni ĝin prezentis fatal';

Ĉar pli firmas l'anim' ol kiraso; pli fidela ol glav' estas am',  
Ve al tiu, la mort' kiun tamen al eterna kondamnis viv' jami!

Kaj droninte en nokta mallumo, liberlasis remilon mi kaj —  
per frostmanoj mi premis la frunton bruligitan de pens' kaj  
malgaj.

Trad. Miti.

Urdĝa peto. Samideanoj, kiuj scias kie estas nun samideanino  
Penka Popova el Tirnovo, sciigu tuj al la redakcio



# AKCIDENTO

VL. POLJANOV.

Somero. Varmego. Dormo.

La Morto enuas.

Neniaj mortigoj. Neniaj akcidentoj. Kelkaj gazetoj raportas pri registara krizo. En la ekstremaĵoj de la lando mortas enmigrintoj forpelitaj, nur tio estas malĝojiga. La belaj virinoj estas banloke. Ĵurnalo „Den“ publikigas pro kuriozaĵo ĉiutage po cent frazoj da stultaĵoj, sub la titolo „Arto kaj Publika“. Iu verkisto entreprenis ekskurson en la parkoj, oscedas inter la arbustoj kaj prezentas siajn impresojn en formo de rakonto. Nenio rezultas el tio. Oscedo estas malfermita sian buŝegon super la tuta urbo.

Enuo. Oscedo. Dormo.

La Morto decidas enamiĝi al la unua virino, kiun ĝi renkontos.

La Morto leviĝas. Ĝia korpo doloras pro senĉesa kuŝado. Ĝi suprentiras la kurtenojn.

Ekstere estas ŝvitiga tago. La asfalto formiĝas kiel nigra, densa rivero sur la strato. Kelkaj preterpasantoj marŝas kun brakoj mallevitaj, svingante siajn ĉapelojn. En angulo la suno brilas tra maldikega jupo de juna virino.

La Morto rapide alivestiĝas. Elhejmiĝas. La virino staras en la angulo. El la proksima magazeno, kaŝitaj en ombro, kelkaj viroj rigardas la sunon tra la jupo de la virino. La virino atendas iun. Ŝi estas juna, blondhara kun diafana bluzo kaj forte ŝminkita vizaĝo. Sijaj okuloj rigardas maltrankvile.

La Morto alproksimiĝas, demetas la ĉapelon:

— Pardonu!

La virino ne vidas. Ne aŭdas. Ŝi atendas karan homon. Ŝi levas sian delikatan, blankan manon, rigardas arĝentan horloĝon. Maltrankvilo logas ŝiajn okulojn, faras ilin malgrandaj. La pudro fandiĝas sur ŝia vizaĝo.

La viroj en la proksima magazeno ridas kaj okulumas. Anstataŭ la suno tra la jupo ili vidas alion.

— Pardonu! ripetas la Morto kaj elegante ridetas.

La virino ekiras. Ŝi marŝas kokete laŭ la strato. Marŝante ŝi levas sian jupon kaj montriĝas la genuoj. Ŝi sin returnas. Haltas. Rigardas al la angulo. Rigardas la horloĝon.

La tramveturilo ekgruntas kiel nefinbuĉita besto. Ĝi preterpasas, forruliĝas malplena.

La virino pasas sur la kontraŭan flankon de la strato. Nun viro postkuras ŝin. Li venas el la angulo. Ŝvito fluas de lia frunto. En la mano li premas horloĝon. Li kuratingas la virinon,



Ili ambaŭ haltas. Ŝi rigardas lin kun nekonto kaj montras la horloĝeton. La viro malespere svingas la manojn. Ŝi diras al li ion kun kolera mieno kaj forpasas. Li restas. Konfuzite li serĉas la horloĝon, kiu estas en lia mano.

La Morto rapidas post ŝin. Ĝi atingas ŝin, penas diri ion ridigan.

— Mi venis pli frue ol li. La unue veninto kutime rajtas.

La virino ne aŭdas. Ŝi preskaŭ kuras sur la strato. Malespero forviŝas la ŝminkon de ŝia vizaĝo.

La Morto amuzas sin.

— Ne kontraŭstaru. Se vi ne volas resti kun mi, revenu al li. Mi firme kredas, ke viaj horloĝoj aranĝis ĉi komedion. Via amanto aspektas mortigita.

La juna virino trapasas la straton. Ŝi haltas antaŭ haltejo de tramveturiloj, direktas la okulojn al la forlasita viro.

La Morto estas nekontenta. Ĝi pentas pro siaj paroloj. Ĝi diras alion:

— Ah! Ĉu vere vi revenos al li? Ja li malfruiĝis duonhoron! Tia malrespekto!

Kun nerva gesto la virino sin returnas kaj, ne atentante la tramveturilon, ekiris denove. La Morto ridetas.

Ah! Kia gesto! Vi vere plaĉas al mi! Cu vi donacos al mi almenaŭ unu rigardon.

Konfuzite marŝas la juna virino. Sencele ŝi denove trapasas la straton.

De unu sur alian trotuaron ŝi kuras. Aŭtoj, tramveturiloj, fiakroj alarme signalas post ŝi. Freneze ŝi kuras. La Morto eniras luksan aŭton Fiat. Ĝi singas en la aero poŝtuketon.

— Venu! Mi vere enamiĝis. Venu!

— La virino sin returnas kaj falas sur la teron. La malgranda luksa Fiat ruliĝas sur ŝin kaj haltas.

La Morto rapide elaŭtiĝas. Ĝi prenas la delikatan manon kun la horloĝo kaj ame ĝin kisas. Vaksa paleco kovras la vizaĝon de la juna virino,

Ŝi estas morta

La saman vesperon la Morto, opurtune kuŝante, legas gazeton. Sur la dua paĝo, per dikaj literoj estis skribite:

„Akcidento. Nova ŝofera frenezajo. Hodiaŭ, la trian horon posttagmeze, la aŭto № 375 frakasis sur strato Targovska, ĉe furioza kurado, la junan fraŭlinon № —. Cu ne estas estraro, kiŭ malsovaĝigi“ — La Morto kolere ŝirpremis la gazeton.

— Stultuloj! Kiaj paroloj! La amajn historiojn oni nomas ŝofera frenezajo, kia vera stultajo.

Ĝi kraĉis kaj fermis la okulojn.

Kun permeso de la aŭtoro  
**Esperantigis HRIMA**



## La parabolo pri la ĉasisto

(2)

Sed la Saĝo detenis lin:

— Memoru bone! Tiu, kiu forlasas tiujn ĉi valojn, neniam revenas. Eĉ se li plorus sanglarme sep tagojn kaj noktojn ĉe la limoj, li neniam povos meti sian piedon trans ilin. Lasita, li estas lasita por ĉiam. Sur la vojo, laŭ kiu vi volas iri, vi ricevos nenian rekompencan. Kiu iras sur iu vojo, iras volonte — nur kun la granda amo, kiu estas en li. La laboro estas lia rekompenco.

— Mi ja iros — diris la ĉasisto — sed diru al mi, tie, sur la montoj, kiun vojon mi devas elekti?

— Mi estas la ido de la Kuniĝinta Sciado de la epokoj — respondis la maljunulo — Mi povas piediri nur tie, kie multaj homoj jam pasis. Sur tiuj montoj nur malmultaj piedoj pasis; ĉiu homo ekfaras por si mem vojon. Li iras siariske: mian vojon li ne plu atentigas. Mi povas nur sekvi lin, sed neniam lin antaŭiri.

Dirinte tion la Saĝo malaperis.

Kaj la ĉasisto returnis sin. Li iris hejmen, prenis sian kaniĝon kaj per la manoj disrompis ĝiajn ferstangojn. La fero ŝiris lian karnon.

Iufoje estas pli facile konstrui ol detrui.

Unu post alia prenis li siajn belplumajn birdojn kaj forflugigis ilin. Sed kiam la nigropluma birdo enmaniĝis al li, li haltis kaj ekrigardis ĝiajn belegajn okulojn. La birdo eligis sian mallantaŭan, profundan krion.

— Senmorteco!... Senmorteco!...

Kaj diris al si la ĉasisto:

— Vere mi ne povas disiĝi de ĝi. Ĝi ja ne estas peza kaj manĝas nenion. Mi kunprenos kaj kaŝos ĝin ĉe mia brusto.

Li kaŝis ĝin tie, kovrante ĝin per sia mantelo.

Sed tio, kion li kaŝis, fariĝadis ĉiam pli kaj pli peza, ĝis fine ĝi kuŝis sur la brusto kvazaŭ plumbo. Li ne povis sin movi kun ĝi. Kun ĝi li ne povus forlasi tiujn ĉi valojn. Tiam denove li elprenis kaj rigardis ĝin.

— Ho mia bela kortrezoro! kriis li — Ĉu mi ne povas retenigi vin?

Malĝoje li malfermis la manojn.

— Diru — li diris — ĉu okazos eble, ke en la kanto de la Vero unu tono similos la vian? Sed mi neniam aŭdos ĝin.

La birdo forflugis por ĉiam.

Tiam de la teksilo de imago la ĉasisto prenis la fadenon de siaj deziroj kaj ĵetis ĝin teren. Sed la malplenan teksilon li retenis ĉe sia brusto, ĉar la fadeno estis ellaborita en ĉi tiuj valoj, sed la teksilo mem venis el fremdlando. Li ekiris for, sed la popolo kriegante ĉirkaŭis lin. (Daŭrigota)



## La instruisto kiel propogandanto

kaj disvastiganto de la lingvo internacia en nia lando.

La esperanto-movado en nia lando ne estas ankoraŭ tiel forta, bone organizita, disciplinita kaj ne koincidas al la tutmonda esperanto-movado ĉefe pro sia nepopulareco. Mi ne estu malbone komprenata! Mi ne parolas pri ordinara populareco. Estas konata fakto eĉ, ke la esperanto-movado estas tre populara ĉe la vasta publiko. Se ne ĉiuj, multaj homoj scias aŭ estas aŭdintaj ion pri la lingvo internacia.

Sed ĉu sufiĉas tiu populareco kaj ĉu ĝi alportas ion por la movado, kiam tre ofte la publiko miksas nian movadon kun aliaj ideoj kaj tre proksimaj movadoj? Ne. Tia populareco ne estas bezona. Ĉi tie estas bezona la apliko, necesas la posedo de la lingvo. Kiamaniere rigardas al esperanto la superaj aŭtoritatoj, kaj la regantaj klasoj en nia lando? Kiel al io neĝustatempa, superflua; eĉ danĝera, ne por apliko kaj servo, sen kia ajn praktika signifo. Kaj la lingvo ankoraŭ ne konas vastan uzon. Apartaj homoj povas sukcese ĝin uzi kaj apliki kaj nur tiom. Kompreneble ne ni estas kulpaj. Ankoraŭ oni preferas lerni la malfacilajn francan, germanan, anglan lingvojn, sed ne ankaŭ esperanton, ĉefe pro tio ke ne estas konate ĉu la esperanto-movado estas sufiĉe disvastigata en la aliaj landoj kaj grandmezure aplikata. Estus tute male se ĝi havas vastan disvastiĝon, se sukcese estus aplikebla.

Al ni oni rigardas malkonfide, finance ni estas malfortaj, neniu helpas nin, ŝajne ni estas superflujaj. Sed ni ne malesperigu, eble la estonteco nin centoble rekompencos!

Nia literaturo estas ankoraŭ malriĉa; mi parolas pri la traduka kaj originala esperanta literaturo en nia lando. Kiom da libroj estas eldonitaj lastatempe, kiom da tradukoj estas fariĝintaj? Kaj la maniero laŭ kiu oni vendas la libroj estas tre rigida, ne la libro estas proponata, sed la deziranto devas demandi kaj serĉi. Sed ne ĉiu emas fari tion.

Jen tiurilate estas bezonataj propogandantoj kiuj rakontu, admonu la loĝantaron ĉefe la inteligentularon pri la utiloj de la posedo kaj apliko de la lingvo. Aliflanke ili estu kiel migrantaj librovendistoj kiuj proponu kaj disvastigu esperantajn lernolibrojn, broŝurojn, unuvorte esperantan literaturon.

Tiurilate plij utilan kaj signifan laboron povas plenumi la instruistoj. La plej bonaj disvastigantoj de belaj kaj noblaj ideoj estis ĉiam la instruistoj. Ili faris tre multe por la popularigo kaj disvastigo de Esperanto, sed la farita ĝis nun laboro ne kontentigas. Ĝi estas tiel malgranda, disa kaj sensignifa. Oni laboris sensisteme, ke eĉ malbonon, ne bonon oni alportis. Estas necesa unu ĝenerala gvidsistemo bazita sur pli sciencaj fundamentoj ne disa sensistema propogando, sed bone aranĝita, plena rezul-



tata fruktodona propagando. Kion estas farinfaj tiurilate la apartaj instruistoj-esperantistoj kaj Bulgara Esperantista Asocio? — Nenion aŭ preskaŭ nenion. Sed ne estas ankoraŭ malfrue. Estas tempo. Unua kaj neprokrastebla tasko de la asocio kaj de la Esperanto — instruistoj estas la demando pri la preparo de bonaj propogandantoj, kiuj povas esti varbataj unuatempe precipe el la instruista medio.

Kiel sukcesaj rimedoj ni povas rekomendi kelkajn. Ekzemple oni povas malfermi mallongan kurson, plivigli la buŝan kaj pres-propogandon en la instruistaj gazetoj kaj jaraj kongresoj. Ni devas komenci praktikan aplikadon, ne nur teorion paroladon.

Esperanto progresas kaj disvastiĝas ĉiutage, tion ni devas sciigi al ĉiuj. La homoj volas lerni la lingvon, sed ne estas lertaj samideanoj en ĉiuj urbaj centroj, pri la vilaĝoj ni ne parolu. Kie estas la instruistoj en tiuj lokoj? Ni silentas eĉ ne supozas ke ekzistas internacia lingvo aŭ konsideras ĝin bagatelaĵo aŭ superflua afero ne meritanta perdi la tempon. Ni gajnu ilin por nia movado — jen la ordono de la momento. De tio la movado nur gajnos.

Instruisto-esperantisto, al laboro en via regiono, en via medio.

Golemo-selo

iv, Sarafov.

---

## ESPERANTO-KONFERENCOJ

Mi pritraktos demandon kiu antaŭ — 2-3 jaroj okupadis tre serioze la samideanaron en nia lando kaj pri kiu demando hodiaŭ neniu parolas.

La konferencojn oni aranĝas kiam la movado estas forta por plifortigi ĝin pli multe, kaj kiam la movado troviĝas sur vojkurbigo. Je la ambaŭaj okazoj la rezultoj estas bonaj kaj la celo atingita. Dum la konferenco la malbonaĵoj kiuj malhelpas la movadon estas forigataj kaj la samideanoj disiras entuziazmitaj. La bezono de la konferencoj atingis tion, ke ili de distriktaj estis eĉ regionaj. (Sudbulgara Esp. Konferenco en Plovdiv dum 1926).

Nuntempe nia movado estas en la mezo — ĝi estas nek forta nek troviĝas sur vojkurbigo. Ĉu nun ni bezonas konferencojn aŭ ne, tiu demando okupas min kaj ĝi devas okupi ĉiun samideanon. Se oni parolas pri konferenco, ni devas demandi nin, ĉu ni bezonas tion, kaj kion ni faros, kion ni decidis tie? Por ni la demando estas klara. Dum la konfe-



renco ni enketos la situacion en kiu troviĝas la grupoj, por plibonigo de ilia stato, ni penos trovi rimedojn por helpi al la centra komitato kaj nia organo, ni interŝanĝos pensojn pri Esp. kursoj, pri ilia gvidado, pri la kongresaferoj k. t. p. — laboro por kiu sufiĉas 1-2 tagoj.

Rezultas do, la aranĝado de konferencoj estas tre urĝa, ĉar konante la situacion en kiu troviĝas la grupoj en la provinco ni iros al la kongreso pretaj neperdonte tempon en diskutado nefruktodona. Tiam ni ne venigos la pasintjaran situacion, okazintan dum la XV-a en Vraca — ĉu la Asocio plu ekzistu aŭ ne? Fakto bedaŭrinda! En tiu momento neniu parolis. Ĉiuj estis silentemaj... La eliro — translokiĝo de la centro en provinco...

Gesamideanoj, nun ni devas esti pli atentaj ol ĉiam ajn. Kiel maniere ni atingos tion? Ni devas interkonatiĝi. Tio estas atingebla nur per konferencoj — renkontoj

Proksimiĝas printempo, — printempo devas esti en nia movado. Nia samideanaro devas vekigi kaj ekmovigi. Dum la Paŝko ni aranĝu distriktajn ĉe regionajn konferencojn. La pli fortaj grupoj prenu iniciativon, fiksu la daton kaj komencu la laboron. Ni pruvu ke la Bulgara esperantistaro povas kontraŭstari al la apatio kiu deziras ĉirkaŭkapti ĝin. Ni juru, ke ni sekvos la vojon elektitan de nia majstro Zamehof.

Jv. Šivarov.

**Р. К. ТРИЧКОВЪ.**

## Есперанто и техниката

Въпреки упорито царящата въ свѣта консерваторска мисълъ, животътъ отъ день на день става все по международенъ. Международнитѣ отношения, съ развитието на техниката, ставатъ все по чести и наложителни, защото техническитѣ открития надживѣха съ столѣтия консерватизма въ разбирањията и фактически унищожиха границитѣ между народитѣ. Това стана очевидно още при пѣрвитѣ технически открития които за едно кжсо време станаха международно употребяеми, а още по вече напоследъкъ когато радиото и авиация-



та направиха такава смѣла крачка напредъ. Радиовълнитѣ безпрепятствено прехвърлятъ искусственитѣ национални граници и проникватъ въ всички кѣтища на земния шаръ, въпреки наличността на хилядитѣ строго пазени митници, въпреки хилядитѣ погранични солдати и на пукъ на всички контракти и закони, опредѣлящи граничнитѣ черти. Човешкиятъ духъ и предприемчивостъ отново тържествуватъ надъ елементитѣ въпрѣки войнитѣ въпреки шовинизма, въпреки економическитѣ кризи и остри класови борби. Радиото е вече фактъ, но ако то не е смогнало да стане всѣчия необходимостъ, то не е толкова заради неговата сложностъ, нито пъкъ заради неговата висока цѣна, отколкото заради липсата на едно средство за преко разбиране, липса на единъ спомагателенъ езикъ, чрезъ когото да стане истински приятна вещь. И наистина, каква явна радостъ изпитва човѣкъ когато вижда, че може да бжде въ прѣко съобщение съ себеподобния си отъ, инакъ чужда нему страна, но и каква явна мъка преживѣва той, едновременно, когато въ ушитѣ му прозвучи непонятна нему речъ. Тогава радиото за него става безпредметна вещь. Ако то е верно за радиото, толкова по вече то е важно и вѣрно за най новото техническо откритие на **говорящия филмъ**. Говорящиятъ филмъ е вече действителностъ, но ако то още не е завладѣло свѣта, то е защото филмовитѣ компании стоятъ предъ дилемата: на кой езикъ ще трѣбва да заговорятъ артиститѣ? - за да могатъ да задържатъ до сегашнитѣ си клиенти. Филмътъ е едно, действително, годно международно искусство, способно да спомогне за популяризирането на която и да било идея, и ето какъ неусетно и най скептичнитѣ умове идватъ до убеждението, че за открития, които иматъ международенъ езикъ

Да, но кой да бжде той? Безспорно, такъвъ може да бжде само Есперанто, защото той е истински международенъ, централенъ, леко усвоимъ за всички и испитанъ въ всѣко отношение. До тази мисълъ сж дошли вече всички радиолюбители и за това въ последнитѣ си три конгреса горѣщо препорѣчватъ изучаването на този езикъ и като резултатъ много радиостанций вече разгласяватъ на есперанто и уреждатъ радио - курсове. До това убеждение сж дошли и американскитѣ филмопроизводители и за това напоследъкъ виждаме какъ единъ отъ тѣхъ Fred Niblo, постановчика на технически ненадминатия филмъ, Бенъ Хуръ, вече въвежда есперанто въ свойтѣ заводи. До това убеждение ни води всѣко ново откритие и не е вече далечъ денътъ, когато есперанто ще стане една всѣчия необходимостъ.

Впрочемъ, нека ние бждемъ готови за този день, защото техниката ни изпревари както и говорящия филмъ вече заговориха на този езикъ!

Нека, до като не е вече късно!

\* \* \*

Дългъ се налага на всички отдѣлни есперантисти, еспе



рантски групи и дружества въ България да изпратятъ поздравителни писма на гореказания филмовъ директоръ, който фаворизира есперанто и е готовъ вече да го приложи въ своитѣ заводи.

Писмата да се отправятъ на адресъ;  
U. S. A. Los Angeles (Kalifornia) s-ro direktoro de »Metro-Goldsvyn-Mayer Studio« Fred Niblo.

## Sciigoj.

Беспорно е, че главната и единствена цѣль на Съюза и на всеко дружество, а задължение за всеки отделенъ есперантистъ е да разпостранява Есперанто, да спечелва колкото се може по вече привърженици отъ всички срѣди на обществото. Всека проява на дейностъ трябва да цели това. Всичко друго, излизащо отъ рамкитѣ на тая поставена цѣль няма нищо общо съ есперантизма. Ето защо погледитѣ на всички ни трябва да бждатъ обрънети къмъ срѣдствата за разпостранение на езика: кои отъ тѣхъ въ даденъ моментъ сж възможни и резултатни. Но тукъ се посочва на едни отъ тѣхъ, като се привлича вниманието на дружествата и това на отделнитѣ есперантисти.

1) Да се даватъ въ местнитѣ весници и списания съобщения за напръдка и живота на Есперанто въ страната и чужбина. Нека обществото среща въ списанията и вестницитѣ по често неща за Есперанто. Да се съобщава за живота на дружествата, на Съюза, за есперанто и радиото, за есперанто и говорящия филмъ, за курсове тукъ и въ чужбина, за въвеждане на езика въ училищата, за използването му въ международнитѣ панаири, за международнитѣ и наши конгреси, появили се книги за есперанто, за постиженията му въ различни области и пр. пр. . Това не изисква много врѣме и трудъ. но и да изисква нека жертвуваме малко отъ тѣхъ за Есперанто. Обширнитѣ статии не сж за препоръчване. Винаги едно хубаво малко известие постига повече, отколкото обширната статия. Да се пише по вече за практическото значение на езика. Много добро впечатление прави въ това отношение съидейника (дружество) отъ Вратца, давайки доста често съобщения въ софийския седмиченъ вѣстникъ "Камбана". Примеръ за потражение.

2) Въ витринитѣ на по добри магазини и книжарници, да се поставятъ реклами или съобщения за Есперанто. Но всичко добрѣ да се обмисля и да бжде въ красива форма направено.

3) Да се използватъ хвърчащи листове. Малки, съ единъ спретнатъ, но съдържателенъ текстъ да се прѣскаатъ



при различни случаи. Напечатването имъ може да стане и на пишуща машина. Съобщавайте чрезъ тѣхъ за нови успѣхи, за нова постижения на Есперанто.

4) Всеки есперантистъ на прозореца на своя домъ или ако е удобно на външната врата, да постави зелената звезда нѣкой надпись, флагче. Това ще показва, че тамъ живѣе есперантистъ и ще служи за упътване на дошель отвѣнъ такъвъ. А това има и своето пропагандично значение. Не ще съмнение, че по същия начинъ трябва да се постѣпи и съ мѣстата, гдето се събиратъ есперантиститѣ или гдето би могло да се намератъ такива. Въ магазини, работилници и пр., гдето съдържателя или некой отъ служащитѣ е есперантистъ нека се постави надпись, че тамъ се говори Есперанто.

5) Значката да се носи винаги, при всички случаи и то на видно место. Имайте прѣдвидъ, че все има нѣкой, който се заглежда и съ жадность очаква да я зърне, да намери човѣкъ съ когото може да се разбере. Не е ли изпитвалъ всеки единъ това?

6. Близостъта на градътъ, гдето ще се състои тази година XXI международенъ есперантски конгресъ — Будапеща ще даде възможность на доста есперантисти да го посетятъ. По този случай естествено е, че ще трѣбва да манифестираме една стегнатость, порядкъ и начинъ на представяне съ огледъ да се запази доброто мнение, което иматъ въ чужбина за движението въ България. Та нима сж малко есперантски организации въ чужбина, които се стремятъ да постигнатъ оново, което отдавна е постигнато отъ насъ? Ц. К. обмисля всички подробности и о врѣме ще даде необходимитѣ упътвания. Тукъ се лансира само една идея, която подлежи на обмисляне отъ дружествата. Добре би било, ако можемъ да представимъ въ Будапеща България въ костюми, национални носии. Независимо отъ обстоятелството, че това ще покаже една добра организираность ще дадемъ на чужденцитѣ една по реална прѣдстава за носиитѣ въ България. А ние имаме такива красиви национални носии. За тази цѣль дружествата да влѣзътъ още сега въ връзка помежду си съ цѣль всѣка една област (окржгъ или околия) да бждатъ представени съ типичната си носия. Ето защо, като се има предвидъ кои ще посетятъ Будапеща, да се определи кое дружество коя областъ ще представлява по начинъ такъвъ, щото да нѣма повтаряне на носиитѣ. Тѣй напримѣръ соф. дружество — соф. селска (щопска), самоковското дружество — самоковска, радомирското дружество — радомирска и пр. По такъвъ начинъ на конгреса въ Будапеща ще се представи България въ носии. А това, вѣрва се, ще направи голѣмо впечатление. Но да се има предвидъ, че всѣка област (околия или окржгъ) да се представи съ една женска и една мъжка носия. Костюмитѣ да бждатъ въ своя комплектъ и да не се прибавятъ къмъ тѣхъ работи, които въ



действителност не се носят отъ населението. Съседнитѣ дружества да влѣзатъ въ връзка помежду си и установятъ за себе си подробноститѣ. За резултата по обмислянето на това и за направеното да се съобщи въ Съюза. Независимо отъ това съидейничкитѣ и съидейницитѣ, които ще посетятъ конгреса и иматъ блузи и горни ризи съ народни шевици — желателно е да ги взематъ съ себе си. Добре би било, отъ друга страна, ако ни се отдаде случай въ Будапеща да покажемъ нашата ржченица. Дружествата да подготвятъ своитѣ хора. На нашия конгресъ ще се образуватъ необходимитѣ двойки и ще се репетира общо.

7. Всѣко дружество да има своето есперантско знаме и при подходящи случай да го носи съ себе си.

8. Дружествата да подготвятъ членоветѣ си въ пѣние есперантския химнъ и други есперантски пѣсни.

Секретарь: Капит. Ст. Радевъ.

## Nova libro

Noteto en unu el la pasintaj numeroj de B. E. ŝparvorte anoncis la aperon de nova esperanta libro: **Varsaĵoj de Hristo Botev, trad. Ivan Dobrev.** Per tiu noto ŝajne ĉi literatura okazaĵo estis likvidita. La titolo de la libro kune kun la indiko de la prezo tranvile ekloĝis en la librara anonco sur la gazetkovriloj.

Vere, tiu libro meritas pli bonan sorton. Ne pli kaŭri en la gazetanoncoj. Esti dise vaganta tra la tuta verda rondo. Esti legata kaj ĝuata.

La tuta Botev en esperanto. Kaj Botev mem! Ĉar tio, kion interpretis al ni samideano Dobrev, estas Botev mem — rekreita.

Pri Botev mi ne volas paroli — ĉiu bulgaro lin konas kaj admiras. Dank'al samideano Dobrev nun larĝa rondo de esperantistoj nebulgaraj havos la eblon ekkoni kaj ekŝati nian popolan poeton — revoluciulon. La granda valoro arta de ĉiu el la 18 pecoj en tiu libro, la ideoplena internaciisma mondrigardo de l'aŭtoro de tiuj versaĵoj (— Botev estis principa internaciulo de la plej bona kvalito) la sento komunhoma, fajranta el multe da linioj ĉi ĉio faros la poetan kaj revoluciulan personon de Botev proksima kaj intima al ĉiu internaciisto.

Laŭ mi la valoro de l'Dobrev'a traduko kuŝas ne tiom en la fakto, ke estas tradukitaj trafe la filozofiaj kaj socialaj versaĵoj de Botev kiom en la sukcesa interpreto de la populmotivaj poetaj eposoj. »Hajduti«, »Disiĝo« estas plejparte rekreitaj laŭ unike trafa maniero.

Mi opinias, ke la simplaj versaĵoj t. e. la versaĵoj neabundantaj je adjektivoj kaj aliaj nenecesaĵoj, sed kiuj rakontas sim-



ple, rekte al la koro, la versoj pri ĉies senco oni ne bezonas pensi kaj pripensi—ĉar tiu senco estas tuj klera, ilin oni malfacile povas traduki. Oni ilin devas samtiel „simple“ rekrei, reverki. En tio sin kaŝas la majstreco de la tradukanto. Dobrev sin montris tie ĉi plejparte majstro.

Fine mi dezirus citi kelkajn pecojn el la libro, por reliefigi la suprediriton. Anstataŭe mi rekomandus al la bulgara kaj alilanda samideanaro la legon de la libro mem. Ĝi vere meritas troviĝi en ĉies manoj.

La eksterajo de la libro impresas bone. Ĝia aspekto estas agrabla kaj bone zorgita.

As. Grigorov.

## БЮДЖЕТНИ БЕЛЕЖКИ.

### РАВНОСМЪТКА

за прихода-разходитъ на Съюза отъ 1 VIII 1928 г. до 31 Януари 1929 год. включително.

#### ПРИХОДЪ

#### РАЗХОДЪ

1. Отъ чл. вноски	3589.— лв.	1. За „В. Е.“	8482.— лв.
2. Отъ прод стоки	3208.— лв.	2. За зел. седмица	_____ лв.
3. Абонам. „В. Е.“	15230.— лв.	3. На кредитори	6053.50 лв.
4. За Зел. седмица	290.— лв.	4. Непредвидени	11304.— лв.
5. За „К. Р.“	1025.— лв.	5. Наемъ канцел	2500.— лв.
6. Отъ дебитори	166.— лв.	6. Канцел. разходи	4095.70 лв.
7. Непредвидени	24589.50 лв.	7. Заплати	3600.— лв.
		8. Осветл. отопл.	1000.— лв.

Всичко 48,097.50 лв.

Всичко 37,035.20 лв.

Наличностъ къмъ 1 Февруари 1929 г. — 11062.30 лв.

ЗАБЕЛЕЖКИ: а) Печатна грешка е въ миналия брой 32 XII вмѣтто 31 XII.

б) Печатна грешка е въ „Разходъ“ За „В. Е.“ — 7422 вмѣсто 7482 лв. Общия сборъ на разхода е вѣренъ.

в) Отъ 690 лв. за Зел. седмица къмъ 1 I н. г., къмъ 1 II н. г. оставатъ 290 лв. Разликата отъ 400 лв. е мината въ „Savo“

### Фондъ „S A V O“

Отъ Брой 4	16905 лв.
1. Иосифъ Петковъ с. Бѣла Черква (Търновско)	20 лв.
2. Венелинъ Давидковъ София	20 „
3. Пенчо Мариновъ гара Кунино	20 „
4. Минко Тоневъ с. Спасово (Чирпанско)	10 „

Пренось 16,975



	Преносъ	16975 лв.
5. Борисъ В. Ненчевъ Враца	20	"
6. Есперантско Д-во „Sukceso“ Вратца	100	"
7. Стефанъ Минковъ София	20	"
8. Стоиль Христовъ с. Друганъ (Радомирско)	10	"
9. Еспер. Д-во „Frata Amo“ М. Търново	20	"
10. Ис. Рубеновъ Казанлъкъ	34	"
11. Martelo Ст. Загора	10	"
12. Ив. Рашевъ гара Раднево	20	"
13. Ив. Константиновъ Т. Пазарджикъ	20	"
14. Ив. Грозевъ Русе	20	"
	<hr/>	17249 лв.

Пострадалитъ землетресението.

Melbourne - Australia

3100 лв.

## Biblioteko „NOVA KULTURO“

Unika Biblioteko, kiu eldonas ESPERANTE verkojn pri  
OKULTISMO — pri NOVA MONDKULTURO.

En ĝia unua serio eniras la jenaj numeroj:

1. LA ALTA IDEALO — parolado de la Majstro P. Danov, kun lia portreto kaj antaŭparoloj de Mara Belčeva kaj D-ro K. Paskalev.
2. LA GRANDA LEĜO — de P. Danov.
3. KIUJ KAJ KIAJ ESTAS LA BLANKAJ FRATOJ de St. Vatralski
4. LA REVEKĜO DE LA KOLEKTIVA KONSCIO de P. Danov
5. LA NOVA HOMARO de P. Danov
6. LA UNIVERSA KAJ LA KOSMA AMO de P. Danov
7. LA NOVA VIVO de P. Danov
8. LA MALLARĜA VOJO de P. Danov
9. (10) LA FORTOJ DE LA VIVA NATURO de P. Danov

**JARABONO:** por Bulgarujo 40 levoj; por fremdlando — 3 Sv. Fr. aŭ ĉiu egalvaloro. Al varbinto de 5 abonantoj estas sendota unu jarkolekto senpage.

**Adreso:** ATANAS NIKOLOV, str. Car Ivan Ŝiŝman № 19  
BURGAS BULGARUJO.